Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Antonio Vivaldistraat 2
1083 HP Amsterdam
T 020 301 03 01
nba@nba.nl
www.nba.nl

Ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties
T.a.v. de minister, de heer drs. R.W. Knops
Postbus 20011
2500 EA | Den Haag

Datum
27 maart 2020

Onderwerp
Consultatie
wijziging van de Financiële-verhoudingswet en enkele andere wetten

Geachte heer Knops,

Graag geven wij gehoor aan uw verzoek van 30 januari 2020 aan de NBA om vóór 27 maart 2020 te reageren op de voorgestelde wijziging van de Financiële-verhoudingswet en enkele andere wetten. Met beroepsmatige interesse hebben wij kennisgenomen van het voorstel tot wijziging van de Financiële-verhoudingswet. In deze brief geven wij onze reactie op de voorgestelde wetsaanpassingen weer. Deze reactie is opgesteld in overleg met de sectorcommissie Decentrale Overheden van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants.

Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants

NBA

Inleiding

Wij beperken onze reactie tot de door u voorgestelde aanpassingen in de artikelen IV en V van de Financiële-verhoudingswet en enkele andere wetten en paragraaf 4 van de memorie van toelichting op de Financiële-verhoudingswet. Deze aanpassingen zien toe op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording voor decentrale overheden. Dit is een zelfstandige verantwoording door het college van burgemeester en wethouders c.q. van gedeputeerde staten (hierna: college)1 over afwijkingen met betrekking tot de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening. Bij de accountantscontrole van de jaarrekeningen van decentrale overheden is een rol weggelegd voor accountants.

Wij ondersteunen de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording

Hoofdconclusie is dat wij de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording ondersteunen. Wij zijn van mening dat daarmee de verantwoordelijkheid van de colleges voor het rechtmatig tot stand komen van de baten, lasten en balansmutaties, zoals die ook worden verantwoord in de jaarrekening, explicieter en beter tot zijn recht komt. Net als de wetgever verwachten wij dat de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording leidt tot een impuls voor de verbetering van de kwaliteit van de beheersing van de rechtmatigheid bij decentrale overheden. Bovendien verwachten wij dat de verantwoording door het college leidt tot een beter gesprek daarover tussen de colleges en de toezichthoudende organen (gemeenteraden c.q. provinciale staten en algemeen besturen) in het kader van de invulling van hun taakstellende en controlerende rol. Wij zien deze beoogde ontwikkeling als een goede stap voorwaarts. Het voorstel dat de accountant een oordeel vormt over de juistheid en volledigheid van de informatie die in de rechtmatigheidsverantwoording door het college wordt verstrekt pakken wij dan ook graag op.

---

[1] *Via de Wet gemeenschappelijke regelingen geldt dit ook voor het dagelijks bestuur van een gemeenschappelijke regeling.*

Aangezien de verslaggevingsrichtlijnen (BBVW) voor waterschappen heel veel parallellen hebben met die van de decentrale overheden stellen wij voor dat ook waterschappen in de toekomst deze ontwikkeling van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording overnemen.

Transparantie vergroten

Met de voorgestelde aanpassingen van de gemeentewet (artikel 213 lid 3.b) en de provinciewet (artikel 217 lid 3.b) vervalt het oordeel van de accountant in de controleverklaring over de rechtmatige totstandkoming van baten en lasten, alsmede de balansmutaties.
Na wetsaanpassing van artikel 213 lid 3.b van de gemeentewet en artikel 217 lid 3.b van de provinciewet stelt de wet dat de controleverklaring op grond van de uitgevoerde controle aangeeft of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen.
In de memorie van toelichting van de Financiële Verhoudingswet is dit in paragraaf 4.3 uitgewerkt. Hierin is gesteld dat de accountant ná de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording nog uitsluitend een oordeel over de getrouwheid van de gehele jaarrekening zal geven.

De accountantscontrole van de rechtmatigheidsverantwoording brengt vaktechnische vraagstukken met zich mee. Deze vraagstukken vragen om een precieze duiding in de wet om latere onduidelijkheden over het accountantsoordeel bij de jaarstukken als geheel en in het bijzonder bij de rechtmatigheidsverantwoording te voorkomen. Met de beoogde wetsaanpassingen gaat de rechtmatigheidsverantwoording deel uitmaken van de jaarrekening van decentrale overheden. Ons voorstel is de rechtmatigheidsverantwoording als specifiek onderdeel op te nemen in de jaarrekening na de waarderingsgrondslagen en vóór de balans, het overzicht van baten en lasten en de toelichting daarop. Dit vergroot de transparantie, waar de gebruikers in de jaarrekening de specifieke informatie verkrijgen over het rechtmatig handelen door het college.

In lijn met deze duiding van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening stellen wij voor de formulering in de gemeentewet (artikel 213 lid 3) en de provinciewet (artikel 217 lid 3) en in paragraaf 4.3 van de memorie van toelichting op de Financiële Verhoudingswet te wijzigen. Ons voorstel is de tekst zodanig aan te passen dat hierin naar voren komt dat de accountant wordt gevraagd in één controleverklaring een oordeel te geven over de getrouwheid van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten als van de activa en passiva (gemeentewet artikel 213 lid 3.a en provinciewet artikel 217 lid 3.a) én een oordeel over de juistheid en volledigheid van de informatie over rechtmatigheid (bij voorkeur toevoegen in de gemeentewet artikel 213 lid 3.b en provinciewet artikel 217 lid 3.b), beide in overeenstemming met de wet- en regelgeving die de commissie BBV daarvoor uitbrengt. Dit verzoek is gebaseerd op de volgende overwegingen.

De jaarrekening heeft primair tot doel inzicht te geven in de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten als van de activa en passiva van de provincie of gemeente.

In de rechtmatigheidsverantwoording verantwoordt het college zich in hoeverre de baten, lasten en de balansmutaties die ten grondslag liggen aan de activa en passiva in de jaarrekening tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Een afwijking in de informatie over rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording behoeft geen impact te hebben op de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten als van de activa en passiva en andersom.

De door ons voorgestelde aanpassingen voorkomen een complexe weging van de impact van afwijkingen in de jaarrekening en/of de rechtmatigheidsverantwoording voor één oordeel over het geheel. Door de beide oordelen op te nemen in één controleverklaring verkrijgen de toezichthoudende organen wel het beoogde totaalbeeld bij de jaarrekening en de rechtmatigheidsverantwoording door het college en kunnen zij ook makkelijker duiden waar de eventuele afwijkingen dan op toezien.

Wij menen dat de door ons voorgestelde wijzigingen, die effect hebben op artikel 213 lid 3.a en b van de gemeentewet en artikel 217 lid 3.a en b van de provinciewet, alsook paragraaf 4.3 van de memorie van toelichting op de Financiële Verhoudingswet, positief bijdragen aan de transparantie bij gebruikers over waar zij specifieke informatie krijgen over de financiële rechtmatigheid en het oordeel van de accountant daarover.

Onderliggende regelgeving consulteren

De wijziging van de Financiële-verhoudingswet zal ook impact hebben op de onderliggende regelgeving voor de jaarrekening en de controle daarvan. Wij denken aan het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (het BBV), het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de kadernota rechtmatigheid. Omdat deze regelgeving ook direct van belang is voor de controleaanpak van de accountant vinden wij het noodzakelijk dat die wijzigingen ook worden geconsulteerd. In dit kader stellen wij tevens voor om - na invoering van de rechtmatigheidsverantwoording - de wijziging van het Bado met betrekking tot het onderscheid tussen fouten en onzekerheden en de hoogte van de goedkeuringstolerantie met alle betrokken partijen ter hand te nemen (inclusief de aanpassing van de controleverklaring).

Wij hebben een constructieve manier van samenwerken en overleg met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ervaren rondom de wijziging van de Financiële-verhoudingswet, onder meer in de commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden. Deze werkwijze zouden wij graag voortzetten voor de nadere uitwerking in onderliggende regelgeving.

Graag zijn wij bereid een nadere toelichting te geven op deze reactie. Voor eventuele vragen naar aanleiding van onze reactie kunt u contact opnemen met .

Hoogachtend,
Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants

drs R.B.M. Mul MPA
Directeur Beroep en Maatschappij NBA

drs A.E. Gerritsma RA
Voorzitter Sectorcommissie decentrale overheden